

300.
10.
een der
nt van
ters en,
egeven.

vraagd
UBET

en is
gel, ja
kracht
schach-

gel van
slechts

Orgels
urdee-

nvang-
n eene

d.
riek,

het vian-
zels den
schen wel-
te, dat het
le aan deze
het minst
weer van

voedig een
Gods ging
ning, des
verdruk-

en schade,
leed.
nige dorre
ook, mede
n, zoovele
gd is, dat
ven.

er weinige
oren, zeer
door het
der haters
ter hierom-
ervaring

eit en hare
n wat wij

n;
seë vleit,
eid.

gaan,
eden,

WZn.
F. Vermeer-
miten.

tr H. van
Dr. C. C.
ten: door
an Schen-
tterdam,
er Dr. A.
er Jb. van
doorn, ge-
dankoffer
van G. G.
en Kort-
een speek-

na, van den
collectie
C. B. f. 5.

dam, van

gekomen:
rdam, van
n heet A.
te Honde-
kenen der
sterdam.
geol-
eist, door

meester.

KERK.

ST.
REF.

g met de

BRUKKERIJ,
DAM.

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 20 Maart 1887. N°. 482.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Blijfsen van medewerkers, ingezonden artikelen en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Warmoesstraat 106, Amsterdam. Inzendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden / 1.30. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau, Warmoesstraat 106, te Amsterdam. Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elke regel meer 15 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen 10 Cent per regel.

Bij dit Nummer behoort een BIJVOEGSEL, bevattende:

- I. Requisitoir van het Openbaar Ministerie in zake het Classicaal Bestuur.
- II. Provisioneel Reglement van den Kerkeraad te Amsterdam.

Van des menschen verlossing.

ACHTSTE ZONDAGSAFDEELING.

II.

Want in Hem leven wij, en bewegen ons, en zijn wij; gelijk ook eenigen van uwe poeten gezegd hebben: Want wij zijn ook zijn geslacht. (Hand. 17: 28).

Met gelukkige greep eindigt de Catchismus de inleiding op het stuk „vandes Menschen Verlossing“ met de belijdenis van de Heilige Drie-eenheid; want daarin ligt metterdaad de verlossing van eens menschen ziel, dat hij van het zichtbare weer tot het onzichtbare kwam; van hout en steen bekeerd werd tot den levenden God; en, van den god der uitdijnselen en inbeeldingen en menschenlijke verzinningen af, opgetrokken werd tot dat Eeuwige Wezen dat drie-eenheid en drie-eenheid in zijn drie Personen bestaat.

Wie daarom voor de eere Gods opkomt en de zielen liefheeft, die weerstaat de inkranselen van het Algodendom (Pantheïsme), die ook nu weer van alle kant in de kerken indringen, en roept met alle stem en alle kracht die God hem gaf, zijn medenodigen weer terug naar de glorie des Drie-eenigen. En vooral zoo hij merkt dat er lieden zijn, die een verleidelijke formule van dit Algodendom uit gaan venten, als ware dit nu de volzalige belijdenis der Drie-eenheid, dan komt hij op tegen zoo schromelijke verwarring; eischt dat men weer waarheid met zijn naaste zal spreken; en wordt ontstoken in heiligen ijver voor den Naam zijns Gods.

Sabellius is gestorven, maar Sabellius is de bekoorlijke verleider, die niet voorgoed van het kerkelijk toneel verdwijnt, eer de Christus op de wolken wederkomt. En daarom toen onze vaderen aan het slot van hun negende Geloofsartikel de kerken nog eens met name tegen Sabellius waarschuwen, bedoelden ze nog iets anders dan een distel op het graf van den lang verstorven Hererich van plaatsen; toen was hun toelief een teeken aan den nog altoos levenden Sabellius te zetten; en meer dan ooit heeft ook in onze dagen de kerk des Heeren dien nog altoos levenden Sabellius weer in het oog te vatten.

Hij Sabellius vloet alles ineen. De Vader in den Zoon en de Zoon in den Heiligen Geest, en de Heilige Geest in 's menschen geest, en 's menschen geest in 's menschen zichtbare gestalte. Alle grenzen weg. Alle lijnen uitgewischt. Onderscheid in naam, maar onderscheid in de zaak niet. En zoo ten slotte ook de Schepper en het schepsel tot één gemaakt.

En dat nu is juist het onheilspellig spel, dat men ook thans weer drijft. Drijft in de vervalsing van de belijdenis van den Christus; in de belijdenis van ziel en lichaam; in de belijdenis van de zonde; in de belijdenis der wedergeboorte; in de belijdenis van een kerk, die eigenlijk met de wereld

één is. Weeropleving van de oude Monophysieten en in den Middelaar één God-menschelijke wil en één God-menschelijke natuur. God en mensch ineen gevloeid, naar oud-Luthersche doling. En voorts, gelijk het met den Christus gaat, zoo ook zijn kerk van haar grenzen beroofd, en dan haar sfeer met de sfeer der wereld vereenzelvigt.

Alles Pantheïstische gevoelens, heiden-sche voorstellingen, wijsgeerige uitdijnselen, die de arme gemeente afvoeren van haar allerheiligst en eeuwenoud en onveranderlijk geloof.

En vraagt ge nu, hoe het komt, dat wijze, brave, nobele mannen dan toch aan de voortplanting van zulke dwalingen hun krachten wijden, en niet open oogen zelf in dit verderf loopen en er de gemeente in medetrekken, lees dan het antwoord hierop in Paulus' rede, die hij te Athene hield.

Daar spreekt Paulus ook over het heidensche Pantheïsme, en zegt aan de tempelbezoekers en beeldendieners, dat ze poëten onder hun stadgenooten hebben gehad, die veel uitstekender dingen hebben beleden dan zij in hun tempelwielrook en beeldendienst merken lieten, want dat hun wijsgeeren en dichters soms zelfs prachtige denkbeelden hadden geuit. Zoo o. a. het heerlijke zeggen: „Wij zijn van Gods geslacht!“ (Hand. 17: 28).

En wat doet Paulus nu? Veroordeelt hij nu dat heidensche Pantheïsme zonder meer? Neen, integendeel, hij sluit er zich bij aan, maar legt nu uit, hoe wat de Heiden en de Pantheïst hierin schoon, maar toch onzuiver uitsprak, eerst in de Christenen belijdenis verstaan en doorzien wordt. En dan geeft hij als inhoud van der Christenen belijdenis op dit punt u twee reeksen van denkbeelden, die hij beide even krachtig en diep opvat. Eenerzijds: „dat wij in Hem leven, ons bewegen en zijn“. Maar ook anderzijds: „dat God de wereld en al wat er in is, geschapen heeft“, dat deze God „heel het menschenlijk geslacht uit éénen bloede schiep“, en dat Hij „voor alle kinderen der menschen en de tijden, én de bepalingen van hun woningen te voren verordeneerd heeft“.

Welke twee stukken der belijdenis schuiten hier dan in?

Zie, er waren er zijn lieden, die tot hun dood toe, nooit gevaar zullen loopen, ooit één druppel uit den Pantheïstischen stroom in te drinken; die veel meer uit de hoogte alle neiging tot Algodisterij veroordeelen; en die toch nimmer in hun eigen ziel één enkele vonk van geestdrift voor de Heilige Drie-eenheid voelden gloren.

Dit komt daar vandaan, dat deze lieden wel geen Algodisten zijn, maar in een tegenovergesteld uiterste vallen, en zich een God voorstellen, die, gelijk een pottenbakker los van zijn baksel is, zoo voorts en verder niets van doen zou hebben met zijn schepping.

Dit zijn lieden van een koude practijk of van een dorre verstandsrichting. Menschen zonder gloed van harte of warmte van gemoed. Zonder drijving en zonder geestdrift in zich. Haast als de visschen zoo koud van bloed.

En deze koude, bevroren denkers stellen zich dan God in zijn scheppingswerk voor bij manier van een uurwerkmaker. Wie een uurwerk maakt, zet het in één, en als het ineen zit, vindt hij het op, en

nu krijgt het zijn plaats aan den wand, en zoo loopt het; en hij gaat wandelen, en ziet er niet weer naar om; en eerst als het weer afliep, dan neemt hij den sleutel in de hand en vindt het afgeloopen uurwerk weer op.

En zoo nu meenen deze lieden heeft ook God de Heere gedaan. Hij schiep deze wereld, zette ze ineen, stelde haar krachten in beweging, en liet ze nu wentelen.

En nu loopt alles vanzelf en doet de natuur alles goed gaan. Tot er een stormis komt, en dan is het de oorspronkelijke Schepper die de stukke schepping weer repareert.

Vandaar dat dit slag lieden gemeenlijk leeft als bestond er geen God; niet bespeurt, dat men elken morgen en elken avond en elken middag met zijn God te doen heeft; en dan alleen van God gewaagt en tot dien God zijn toevlucht neemt, als er iets stuk is of in de war liep; en in nood en dood, of als er een schipbreuk in het leven dreigt, dan roept en bidt men ja, maar voorts leeft men buiten Hem om.

Deze zonde is wat men noemt het Deïsme, gelijk die andere zonde het Pantheïsme.

Zonde! Verzwakt dat woord niet. Niet den levenden God, maar een eigen uitdijnsel in zijn plaats, te aanbieden, is zelfs de diepe zonde; en alleen zoo we hiervan diep overtuigd zijn, bezitten we den moed om zelfs in den lieftsten broeder dit zondig kwaad te bestrijden.

En vraagt nu niet, waar die Deïsten dan toch huizen, en zegt niet, dat gij zulke soort menschen van dien naam nog nooit ontmoet hebt. Want de naam doet er niet toe, maar wat de zaak aangaat, kunt ge dit onheilig kwaad practisch tot diep in de Gereformeerde kringen vinden. Ieder die tieg uren van den dag kan leven, zonder met zijn God te rekenen, is een practisch Deïst. Of sterker nog, er leeft geen mensch die niet lange dagen van zijn leven zulk een practisch Deïst geweest is. En het stelsel, de theorie er van vindt ge bij duizenden rechtschapen medeburgers, die vinden dat zelfs zwijgen over God regel moet wezen, en, alleen zoo er iets stuk is, God er bij mag gehaald. Op de manier van een chirurg of een arts is de ingebeelde god dezer deftige lieden.

Zoolang ze gezond zijn en alles wel gaat loopt het uurwerk wel vanzelf; maar als ze „erg ziek“ worden, en vooral zoo de dokter zegt „dat er gevaar is“, dan gaan zulke lieden bidden.

Daarom moet van meetaf dit kwaad, deze zonde in den wortel aangegrepen. Ge moet niet maar zeggen, dat zulke lieden hun god vergeten; neen, maar ge moet inzien en hun aantoonen, dat hun god dien ze aanbidden niet de levende God is, want dat zulk een schijn-god, als waarmee zij ophebben eenvoudig niet bestaat.

En als ge dan diep in uw ziel den toorn hebt voelen opkomen tegen zulk een uitdijnsel van een god die als een uurwerkmaker zou zijn; en ge hoort dan Paulus roepen: „Gelijk ook uw poëten gezegd hebben: Gij zijt van Gods geslacht!“ dan gaat er opeens een licht voor u op, en begrijpt ge, hoe ook heden ten dage dat dwepen met het Pantheïstisch vuurwerk de ziel der edeler lieden weer verleidt.

Immers tegenover deze koude proza-burgers staat een gansch ander slag lieden over, die er voor passen, om in de dorre mechaniek van een zielloze deftigheid en een

ontzield intellectualisme te bevriezen. Zij zijn menschen van gemoed, menschen van een hart, menschen van geestdrift en hooger bezieling. Het ideale wenkt hun toe. Ze zijn poëtisch van zin en aanleg. Ze kunnen met dat koude proza en met dien prozaischen schijn-god niet mee.

En daarom staan van nature de poëtische lieden tegen deze prozaische dorheden over, en hebben deze warmer lieden altoos gloed en warmte van hart gezocht, en die nu bood hun het Pantheïsme.

Het Pantheïsme, het Algodendom is hooge poëzie.

Ijs is koud omdat het stil en vast zit; maar als er leven komt en de stroom ruischt, en de beweging gaat in gang, dan ontstaat er warmte, koestering, gloeiing; dan springen er vonken; dan ziet ge vuurschitteren; en de glans van dat licht trekt aan.

En op zich zelf ligt hierin iets kostelijks. Tienmaal liever gedweept en gedwaald met deze warme en bezielde Algodisten, dan bevroren en versteend bij het afgemeten en wezenloos Deïstisch geteem.

Vandaar dat ook de heilige apostel Paulus tegenover de dorre Deïsten die in Athene voor hem stonden, zich op den gloed van hun Pantheïstische poëten (of dichters) beriep, en vandaar uit hun het heerlijke dat er in den levenden God is, openbaarde.

Want, ja waarlijk het is zooals die poëten zongen. Er is nooit een ledig, nooit stilstand, nooit een holheid, waar niets van God zou zijn. Hij is die goddelijke Voorzienigheid, die met zijn almogende en alomtegenwoordige kracht alle dingen draagt en vervult. Het is zoo, Hij die Heere onze God geeft ons het leven en den adem en alle dingen. Hij is het, in wien wij leven, ons bewegen en zijn. En op geen manier kan ooit sterk genoeg die bezielende alomtegenwoordigheid en alomwerkzaamheid des Heeren HEEREN worden uitgesproken, of nog altoos schiet de koudheid onzer taal in heilige bezieling te kort.

En dat nu hebben ook de afgedoold lieden in onze eeuw gevoeld. De Vermittelingstheologen hebben het niet kunnen uithouden bij dat koude, dorre, versteende Supernaturalisme en Rationalisme, en toen is in hun oor gedrongen de bekoorlijke melodie van de Pantheïstische hymne. En ze hebben geluisterd. En hun ziel is verleid geworden. En zoo is het ten leste geschied, dat zelfs de vroomsten en de besten onder de Ethischen ten slotte Algodistische elementen in zich opnamen.

En waar ligt nu deze tegenstelling? Gemeenlijk noemt men dat 's Heeren Transcendentie en 's Heeren Immanentie.

Met de Immanentie (d. i. inblijving, inwoning) bedoelt men dan, dat er voor of in eenig schepsel, welk ook, geen ogenblik of geen atoom denkbaar is, dat niet van ademtucht tot ademtucht daadwerkelijk door de levende, in hem inziende, en almogende kracht des Heeren gedragen, in stand gehouden en tot leven bekwaamd wordt. Immanentie bedoelt alzoo dat alles in den Heere onzen God, waardoor Hij met zijn schepsel in gemeenschap staat.

Onder de Transcendentie (d. i. dat God boven het schepsel verheven is) daarentegen verstaat men, dat God de Heere, juist om op zijn schepsel te kunnen werken, met zijn Wezen buiten zijn schepsel moet liggen, al is het ook dat Hij met zijn kracht in

zijn schepsel zij en het van binnen in zijn spil en middelpunt draagt.

Die twee staan dus tegen elkaar over en vullen elkaar aan.

Ik mag niet volstaan met te belijden: „God de Heere is immanent, d. i. werkt in zijn creatuur en is in dit creatuur met zijn mogendheid“, — want dan loop ik gevaar, den Heere met zijn schepsel te vereenzelvigen, als hing Hij van zijn schepsel af.

Maar ook kan en mag ik niet volstaan met te zeggen: „God de Heere bestaat op zich zelf, is zelfgenoegzaam en is als Schepper ver boven zijn schepsel verheven“, want aan zulk een God heb ik niets, en dien trek ik slechts *pro memoria* uit.

Daarom heeft de kerk steeds de heilige roeping, om voor die twee stukken tegelijk te waken. Te zorgen, dat aan Gods Majesteit niet te kort worde gedaan, en te zorgen, dat Godes alomtegenwoordige almachtigheid niet worde weggeliefd of vergeten.

En omdat nu de kerk zweegt, de laffe die ze was, in steed van voor Sions God te roepen, daarom zijn nu de ketterijen weer over ons gekomen. Wat saam hoorde is gesplitst. De één is eenzijdig met Godes alomtegenwoordige mogendheid gaan dwepen en is Pantheïst geworden. De ander is aan het registreren van een werkeloos God gegaan en is Deïst geworden. En practisch slingert de gemeente nu tusschen deze beide ketterijen in. Nu eens dwepend in ijle verrukking met een vuur van vroomheid, dat niet door de Heiligen Geest is ontstoken, en dan weer bevriezend in koude dorheid, en doende alsof er geen God bestond.

Terwijl genezing ook voor dit bittere en bedenkelijke kwaad alleen maar ligt in terugkeer tot de belijdenis van den Drie-eenigen Verbondsgod.

Van God den Vader of onze Schepping, dat is de doodsteek voor het Pantheïsme; want een schepping kent het Pantheïsme niet. Dan van God den Zoon of onze Verlossing; dat is de ontworteling van het Deïsme, want voor een Woord dat vleesch wordt heeft het Deïsme geen plaats. En eindelijk van God den Heiligen Geest en onze Heiligmaking, om én immanentie én transcendentie zuiverlijk te vereenigen.

Want inwoning van den Heiligen Geest zegt juist dat de tempel waarin Hij woont van den Inwoner onderscheiden is.

De nauwste vereeniging, en toch de onderscheiding volstrekt!

KUYPER.

„Hunne werken volgen met hen!“

En ik hoorde eens stem uit den hemel, die tot mij zeide: Schrijf, zalig zijn de dooden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten inogen van hunnen arbeid; en hunne werken volgen met hen. (Openb. 14: 13).

Ons aanzijn op aarde duurt maar kort; en, gezien bij de eeuwigheid, is het langste menschenleven een nachtschaduw en niet meer. O, die eeuwigheid zal zoo ontzaglijk wezen. Maar al ontgaat u ook alle maatstaf om haar lengte en hoogte en breedte en diepte te meten, dit voelt ge toch, dat tien- en tienduizend jaren in haar oneindigheid als een druppel verzinken. En nu wat is het langste

houwen, indien zeker predikant (Dr. Stroobant), niet met mij van hetzelfde gevoelen is.

Ds. Stroobant zwijgt en de afgevaardigden gaan voort, betoogende, dat het wel iets wonderlijks is, dat Ds. Stroobant zijn gansche gesprek met juffr. Roman vergeten heeft. Niet minder vreemd oordeelen wij niet, dat hij oordeelt alle ketterijen te moeten kennen en in de gemeente bespreken. Doch hoe dat zij, eervoorde broeders, vast staat, dat Ds. Stroobant leeringen leert in strijd met Gods Woord. We hopen hartelijk, dat hij dit zal terug nemen en daardoor ons en de gemeente van Gaping verbliden. De gedeputeerden hebben hun taak volbracht. De Classis is over hen tevreden en sluit zich aan hun laatste stien wensch aan, hopen, dat Ds. Stroobant zijn fouten en onvoorzichtigheden zal belijden. De beklagde verzocht echter copie en zal daarop antwoorden.

Van antwoorden komt echter niet. Veertien dagen later stelt hij een accommodement, een schikking, voor. Hij is bereid satisfactie en contentement te geven, wanneer het mogelijk is.

1. Hij loochent, dat hij Hithemist is.
 2. Hij belijdt de zuivere leer.
 3. Hij verklaart, dat hij de waarheid gesproken heeft.
 4. Hij belooft voorzigtiger te zijn.
- Hoe durft Stroobant dit echter een accommodement noemen. Neen, daarmee kan de Classis niet content zijn. Toch zal hem welwillendheid betoon worden, want de gedeputeerden zullen zijn voorstel onderzoeken, mits de voorsteller verzekert, dat hij op hunne vragen zal antwoorden. Deze belooft dit.

DE GAAY-FORMAN.

Iets over het Antinomianisme in de 17e eeuw.

XIX.

ACCOMMODEMENT.

In de kerk van Christus mag de censuur nooit gebruikt worden, om deze of gene partij of kerk de overwinning te bezorgen. Anders is het noodlottig gevolg, dat de censuur, die door den Koning der kerk gegeven is om te behouden, juist het tegendeel uitwerkt. Zelfs is de tegenstelling niet geoorloofd als zou men, om de kerk te redden, het individu (den enkelen dwalende) mogen verderven. Tot zijn redding moet beoogd worden. Onze vaderen hebben dit steeds beleden, en in de praktijk getoond wel te meenen. Hoe streng ook staande op gezondheid in leer en leven, vergaten zij niet, dat men met afsnijden moet wachten, tot het uiterste is beproefd, ook de schuld onomstootelijk bewezen is door betrouwbare getuigen, en een eindelijk jarenlange bewerking met Gods Woord niet gebaat heeft. — Zelfs hadden zij den moed om gevoelig heden te ontzien en accommodement of schikking toe te laten, mits de eere Gods (niet der menschen) onverlet bleef. Dit blijkt ons uit de geschiedenis van Stroobant weer duidelijk.

De van antinomianisme beschuldigde predikant had, zooals wij de vorige maal gezien hebben, beproefd het rapport

der gedeputeerden te weerleggen. Het stuk was in handen van dezen gesteld om toch nog eens goed te onderzoeken, of den beklagde niet een valsche schuld was aangewreven.

Den 17den Januari zijn we weer te Middelburg. Om rechtvaardig te wezen moeten we weer naar de consistoriekamer der Koorkeerk, om de verantwoording der classale afgevaardigden te hooren.

Terecht beklagen zij zich over Stroobant's bewering, dat zij zich door partijdigheid hebben laten leiden. Neen, niet enkele personen hebben de classis van Walcheren verleid, om het beroep naar Gaping suspens te houden. Negentien predikanten en 42 ouderlingen hebben dit besluit genomen, tegen vijf predikanten en drie ouderlingen, die Stroobant stil hadden willen laten trekken naar zijn nieuwe gemeente. Eenige dezer hebben later toch onderzoek verlangd.

Ook het verwijt, dat zij het antwoord van den beschuldigde op hun rapport van dit laatste becheiden hebben, om het daardoor van kracht te berooven, werpen zij van zich.

Even klaar toonen de deputaten der classis aan, dat het Stroobant niet gelukt was te bewijzen, dat er geen geruchten omtrent Hithemistij van hem in omloop waren. Behalve op enkele predikanten, beroepen zij zich op juffrouw Roman, die de classis reeds voor zijn examen had willen waarschuwen, ook op zijn eigen getuigen. Wel is waar heeft collega Stroobant biertegen andere getuigen, zelfs attestaten van classen en kerken gesteld, maar van deze zijn de meeste verouderd en die van Hoeck niet onpartijdig. Wat de feiten op schip en wagen betreft, daar zijn te veel betrouwbare getuigen voor de waarheid onzer

voorstelling, terwijl degenen, die onzen ambtgenoot in zijne voorstelling der zaken helpen, of de zaak niet juist begrepen hebben, of leugenaars zijn. Tot de eersten behoort Jan Jansen de smid, een eerlijk man ja, maar oud.

„Ond“, roept opeens Stroobant al lachende, „oud, een man van omstreeks 30 jaren. Nu, als de andere punten door de commissie behandeld even juist zijn als deze, kunt ge wel zien broeders, dat ik terecht geklaagd heb over partijdigheid.“

De voorzitter verzoekt Ds. Stroobant zich te matigen in zijne uitdrukkingen. Vervolgens geeft hij het woord aan den afgevaardigde, die sprak, om zich te verantwoorden.

Hierop laat Ds. Schorer zich hooren: „Het spijt mij, dat Ds. Stroobant ons in de rede gevallen is. Hij had later kunnen spreken. Nu hij echter niet gewacht heeft, moet ik even opmerken, dat de bewering van Stroobant zijn zaak niet beter maakt. De oude Jansen is een eerlijk man, wij hebben tot nu toe dezen gehouden voor broeder Stroobant's getuige, nu blijkt het diens zoon, ook Jan Jansen geheten, te wezen, met wiens woorden wij te rekenen hebben. Nu, hij is een windbuil. Verder, Willem Boudewijn, is een onheiligmans, misschien een Hithemist, die eens zijner bloedverwanten, welke hij voor de verklikster hield, uitgescholden en een ruiterster van Ds. Stroobant genoemd heeft. Getuigen woorden van hem als deze: „De predikanten bedriegen de menschen, als zij de plaats Matth. 7: 13 verklaren van de nauwheid des wegs, om zalig te worden en dat in desen tijd.“ De weg is niet nauw, maar ruim, daar zullen niet weinigen, maar velen zalig worden, anders zou de duivel meer zijn dan Christus.“ Ik wil mijn hoofd laten af-

houwen, indien zeker predikant (Dr. Stroobant), niet met mij van hetzelfde gevoelen is.

Ds. Stroobant zwijgt en de afgevaardigden gaan voort, betoogende, dat het wel iets wonderlijks is, dat Ds. Stroobant zijn gansche gesprek met juffr. Roman vergeten heeft. Niet minder vreemd oordeelen wij niet, dat hij oordeelt alle ketterijen te moeten kennen en in de gemeente bespreken. Doch hoe dat zij, eervoorde broeders, vast staat, dat Ds. Stroobant leeringen leert in strijd met Gods Woord. We hopen hartelijk, dat hij dit zal terug nemen en daardoor ons en de gemeente van Gaping verbliden. De gedeputeerden hebben hun taak volbracht. De Classis is over hen tevreden en sluit zich aan hun laatste stien wensch aan, hopen, dat Ds. Stroobant zijn fouten en onvoorzichtigheden zal belijden. De beklagde verzocht echter copie en zal daarop antwoorden.

Van antwoorden komt echter niet. Veertien dagen later stelt hij een accommodement, een schikking, voor. Hij is bereid satisfactie en contentement te geven, wanneer het mogelijk is.

1. Hij loochent, dat hij Hithemist is.
 2. Hij belijdt de zuivere leer.
 3. Hij verklaart, dat hij de waarheid gesproken heeft.
 4. Hij belooft voorzigtiger te zijn.
- Hoe durft Stroobant dit echter een accommodement noemen. Neen, daarmee kan de Classis niet content zijn. Toch zal hem welwillendheid betoon worden, want de gedeputeerden zullen zijn voorstel onderzoeken, mits de voorsteller verzekert, dat hij op hunne vragen zal antwoorden. Deze belooft dit.

DE GAAY-FORMAN.